

Oponentský posudek rigorózní práce
Mgr.Ondřeje Šťastného
„Svoboda projevu, její záruky a limity v praxi českých médií“

1. Posuzovaná práce je podstatně rozšířenou – a vlastně i z jiného pohledu pojatou – verzí původní (na Právnické fakultě úspěšně obhájené) diplomové práce *Svoboda projevu, její záruky a limity*, která v podstatě tvoří kapitoly 2-5 posuzované práce. Kapitoly 1 a 6-11 jsou zcela nové, naplňují autorem sledovaný cíl ilustrovat v konkrétní praxi českých médií (ale zdaleka ne jen médií), jaké jsou reálné záruky a limity svobody projevu, garantované českým ústavním pořádkem. Jde nesporně o práci o velmi aktuálním a jen částečně u nás zpracovaném tématu, přičemž autor velmi umně – i na vysoké stylistické úrovni - promítl svá teoretická východiska, obsažená zejména v kapitolách 2-5 do konkrétní situace České republiky v prvním desetiletí 21.století.

2. Práce se tak i obsahově člení na dvě téměř samostatné části: Jednu tvoří v podstatě původní diplomová práce, druhou šest konkrétních případů (Mein Kampf, minulost soudců v KSČ, Rejžek v.Vondráčková, Zeman v Brezina, karikatura, „nehubkový zákona“). Všech šest kapitol je zpracováno s velkou žurnalistickou zručností, s důkladným seznámením se, zpracováním a komentováním v zdařilé symbióze „reportérské“ a juristické. Nelze však nevidět, že často převažuje jistá popisnost (což vyplývá i z nutnosti řadit průběh událostí, rozsudky soudů, nálezy Ústavního soudu atd.), která je sice spojena s příkloněním se autora k tomu či jinému závěru a názoru, ale jen sporadicky je doplněna něčím dosud nevysloveným.

3. Oponent má nejen chválit (což tímto činím, pokud jde o výstižné kapitoly 2 3 a závěr práce) ale i oponovat. Chvályhodný je už fakt, že se Ondřej Šťastný do práce s touto tematikou pustil, jak mimořádně důkladně shromáždil české podkladové materiály. V tom je ovšem i jistá – co do pramenů – „regionální omezenost“. Autor téměř zcela pominul judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (s výjimkou např. na str.113, kde jde o převzetí informace od Herczegovy publikace „z druhé ruky“) a dále na str.67-73, kde je celá kapitola 5 v podstatě výtahem disertační práce M.Palouše.

V práci je i na několika dalších místech citace pramenů „z druhé ruky“, např. na straně 113 odkaz na rozsudek Nejvyššího soudu USA /viz též str.144/, stejně jako S.Egan „Periodic Reporting....“ na str.64.

Výraznou slabinou práce je, že některé její části jsou v podstatě „převyprávěním“ použité literatury. Týká se to nejen kapitoly 5, ale především

kapitoly 1 („v podání J.S.Milla“) Otázka: měl autor v ruce anglický originál? Přeložil to sám nebo užil cizí překlad? Omezit se na jistý extrakt jediného pramene v teoretickém vymezení problematiky svobody projevu z hlediska konstitucionalistického, psychologického, sociologického, ale i světonázorového, bez zařazení do širšího evropského, resp.euroatlantického prostoru, se mi zdá v rigorózní práci poněkud nedotažené. Pokud autor ovládá angličtinu, odkazuji na přístupnou publikaci Williama Kohena a Johna Kaplana „Constitutional Law, Civil Liberty and Individua Rights, str.1-410 – Freedom of Speach and Press“. Pokud autor ovládá němčinu, na publikaci švýcarské autorky Cosine Platzer „Freiheit ohne Grenzen“ pojednávající speciálně též o svobodě medií. Existuje rozsáhlá polská literatura a v neposlední míře i další literatura českých autorů.

Pokud jde o využití děl českých autorů zdá se mi místy až příliš velká přimknutost textu k pracím zejména M.Bartoně a J.Herczega. Na druhé straně je ovšem nutno dodat, že odkazům v poznámkách v této souvislosti nelze nic vytknout.

4) K práci mám též několik drobnějších připomínek – některé možná diskutabilní, jiné ovšem podle mého názoru nesporné:

Str.9,93 a jiné : Autor píše :“jsem přesvědčený“ – v češtině se moc nevyznám, ale mám dojem, že správně česky je „jsem přesvědčen“ („jsem přesvědčený“ zásadně používal St.Gross, není premiér Nečas).

Str. 20 : Cituje se zákon 81/1966 Sb., ale v úplně opačném znění, než zákon původně v roce 1966 měl. Tehdy se naopak cenzura legislativně utvrzovala a zřizovala Ústřední publikační správa. To, co autor cituje, je znění zákona podle novely č.84/1968 Sb. z doby pražského jara, kdy byla cenzura zrušena.

Str. 47 : Záznamy z parlamentních jednání by se neměly citovat podle Lidových novin, ale podle autentických stenografických záznamů, resp. internetového „psp“.

Str. 51 : Autor by měl vyjádřit svůj názor, zda je možné řadit parlamentní KSČM do extremistické levice a nejen konstatovat, že tak činí někteří političtí představitelé (kteří?).

5) Po formální stránce lze práce označit za vzornou. Řazení kapitol, přehlednost, kultivovaný jazyk, čtivost, celková zajímavost podání, ale též jistá osobní angažovanost, rozsáhle použití českých pramenů a literatury, odkazy na velký počet nálezů Ústavního soudu, to vše patří k velkým kladům práce, jejíž čtení – zejména kapitol 6-11 – bylo pro mne v jistém smyslu potěšením.

Přesto jsem váhal se závěrem, do jaké míry obsah (a rozsah) práce a autorův osobní přínos jsou v proporční rovnováze požadované od rigorózní práce.

V komplexním pohledu, vycházel-li jsem z čl.III.odst.5 Rigorózního řádu Právnické fakulty UK, podle kterého má rigorózní práce „prokázat autorovu schopnost k samostatné tvůrčí činnosti a hlubší znalosti ze zpracované tematiky“

jsem však nakonec došel k jednoznačnému názoru, že Mgr. Ondřej Šťastný v posuzované práci tyto schopnosti prokázal. Navrhuji proto, **aby práce byla uznána jako podklad pro první část rigorózní zkoušky – k obhajobě.**

V Praze dne 7.2.2011

Ján Gronsý